

Iwona Czarna
ORCID: 0000-0001-8864-3550
Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

Sprawozdanie z konferencji naukowej „Twórcy polskiej historii oświaty i wychowania w latach 1945–2021”, Kraków 30–31 marca 2022 r.

Report from the Scientific Conference “Founders
of the Polish History of Education and Upbringing in
the Years 1945–2021”, Krakow, March 30–31, 2022.

W dniach 30–31 marca 2022 roku odbyła się zorganizowana przez Sekcję Historii Pedagogiki Polskiej Akademii Nauk oraz Katedrę Historii Oświaty i Wychowania Akademii Ignatianum w Krakowie konferencja naukowa pt. „Twórcy polskiej historii oświaty i wychowania w latach 1945–2021”. Wzięli w niej udział przedstawiciele dwudziestu czterech ośrodków naukowych w kraju. Podczas dwudniowych obrad wystąpiło pięćdziesięciu siedmiu prelegentów.

W pierwszym dniu konferencji organizatorzy wraz z częścią uczestników konferencji złożyli kwiaty na grobie zmarłego przed dwoma laty o. prof. Ludwika Grzebienia SJ. Następnie oficjalnego otwarcia obrad dokonali prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz – przewodnicząca Sekcji Historii Pedagogiki KNP PAN,

SPI Vol. 25, 2022/2
e-ISSN 2450-5366

o. prof. dr hab. Józef Bremer SJ – rektor Akademii Ignatianum w Krakowie oraz o. dr Krzysztof Biel SJ – dziekan Wydziału Pedagogicznego tejże uczelni. Zwracając się do uczestników, prof. Szulakiewicz zwróciła uwagę na znaczenie dotychczasowego dorobku zmarłych badaczy oświaty i wychowania dla rozwoju dyscypliny naukowej historia wychowania. Mówiąc o celu konferencji, podkreśliła, że należy przypominać ważnych badaczy historii wychowania, ich życie, działalność naukową oraz osiągnięcia. Zdaniem prof. Szulakiewicz należy dążyć do tego, by zapisali się oni i ich dzieło w pamięci przyszłych pokoleń. Rektor AIK witając gości odniósł się do tematów zgłoszonych na konferencję, przypominając etapy rozwoju polskiej edukacji i nauki. Podziękował uczestnikom spotkania, życząc im owocnych dyskusji, poszerzania horyzontów oraz wykorzystania tej płaszczyzny wymiany myśli, jaką jest konferencja. Dziekan miejscowego Wydziału Pedagogicznego nawiązał do wspomnień o związanym z Katedrą Historii Oświaty i Wychowania AIK o. prof. dr hab. Ludwiku Grzebienu SJ oraz jego zasługach dla rozwoju historii wychowania. Podziękował organizatorom konferencji i życzył owocnych obrad.

Następnym etapem konferencji były obrady plenarne, którym przewodniczyli: prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz i o. dr hab. Andrzej Bieś SJ, prof. AIK. Rozpoczęły się one od wystąpienia dr hab. Beaty Topij-Stempińskiej, prof. AIK zatytułowanego „Dzieje Katedry Historii Oświaty i Wychowania w latach 1997–2022”. W bieżącym roku przypada 25-lecie utworzenia tejże katedry. Prelegentka przybliżyła uczestnikom konferencji jej historię, sylwetki pracowników, a także ich działalność naukową i publikacyjną. Uzupełnieniem tych treści były referaty kolejnych uczestników, które przedstawiły postacie i dorobek naukowy dwóch byłych kierowników tejże katedry: dr hab. Anna Królikowska, prof. AIK wygłosiła referat pt. „O. Ludwik Piechnik, pierwszy kierownik katedry”, o. dr hab. Andrzej Bieś SJ, prof. AIK zaprezentował referat pt. „O. Ludwik Grzebień, mistrz i kierownik katedry”, natomiast o. dr hab. Stanisław Cieślak, prof. AIK – referat pt. „Mistrz o. prof. dr hab. Ludwik Grzebień SJ we wspomnieniach ucznia”.

Po zakończeniu obrad plenarnych odbyły się obrady w dwóch sekcjach. Pierwszej sekcji przewodniczyła dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. AIK oraz dr hab. Tomasz Maliszewski, prof. AMW.

W zaprezentowanych referatach przypomniano działalność i osiągnięcia docent Hanny Pohoskiej, prof. Ignacego Zarebskiego, prof. Łukasza Kurdybacy, prof. Kamili Mrozowskiej, prof. Renaty Dutkovej, prof. Stanisława Gawlika, prof. Zygmunta Ruty, prof. Lecha Mokrzeckiego, prof. Czesława Majora, dr. hab. Feliksa Araszkiwicza, prof. Jerzego Cytowskiego, prof. Stanisława Rutkowskiego oraz dr. hab. Jadwigi Suchmiel. Przedstawiono również działalność pracowników Katedry Oświaty i Wychowania Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Referaty wygłosili: dr. hab. Adam Fijałkowski, prof. UW, dr. hab. Jan Ryś, prof. UP, dr. hab. Witold Chmielewski, prof. AIK, prof. dr. hab. Andrzej Meissner, dr. hab. Katarzyna Dornus, prof. UP, dr. hab. Edward Nycz, prof. UO i dr. Patrycja Kaszubska-Dziergas, dr. hab. Jan Krukowski, prof. UP, dr. Adam Ruta, dr. hab. Tomasz Maliszewski, prof. AMW, dr. hab. Justyna Wojniak, prof. UP, dr. hab. Roman Tomaszewski, prof. AP w Słupsku, dr. hab. Ryszard Ślęczka, prof. UP oraz dr. Mirosław Łapot.

Obrady w sekcji drugiej odbyły się pod przewodnictwem prof. dr. hab. Władysławy Szulakiewicz oraz prof. dr. hab. Janiny Kamińskiej. Rozpoczął je swoimi wspomnieniami dotyczącymi przebiegu swej ścieżki naukowej i mistrzów prof. dr. hab. Karol Poznański. O prof. Janie Dobrzańskim jako badaczu, organizatorze i dydaktyku opowiedziała dr. Monika Hajkowska. Profesor Mirosławę Chamcównę wspominały jej uczennice: prof. dr. hab. Stefania Walasek, dr. hab. Barbara Jędrzychowska, prof. UW i dr. Jolanta Szablicka-Żak. Dr. hab. Joanna Król, prof. US zaprezentowała fragmenty wywiadu z prof. dr. hab. Danutą Koźmian, który dotyczył historyków wychowania środowiska poznańskiego. Dr. Mikołaj Brenk mówił o prof. Stanisławie Michalskim jako twórcy poznańskiej szkoły historii wychowania, zaś dr. hab. Piotr Gołdyn, prof. UAM przytoczył wspomnienia syna prof. Stanisława Michalskiego. O swoich Mistrzach – dr. hab. Janie Hellwigu mówiła dr. hab. Edyta Wolter, prof. UKSW, o prof. Stanisławie Litaku – dr. hab. Wiesław Partyka. Profesor Władysława Szulakiewicz przybliżyła słuchaczom działalność dr. hab. Stanisława Tynca na rzecz rozwoju środowiska historyków wychowania po II wojnie światowej, prof. dr. hab. Janina Kamińska mówiła o badaniach nad oświatą dwudziestolecia międzywojennego podejmowanych przez dr. Jadwigę Sutyłę. Wystąpienia dr. Danuty Apanel oraz dr. hab. Katarzyny Sadowskiej poświęcone zostały zmarłemu w 2021

roku prof. Wiesławowi Jamrożkowi. Na zakończenie obrad dr hab. Barbara Kalinowska-Witek, prof. UMCS omówiła działalność historyków wychowania jako redaktorów czasopism naukowych.

W kolejnym dniu konferencji obradom plenarnym przewodniczyli: dr hab. Anna Królikowska, prof. AIK oraz prof. dr hab. Jan Draus. W części tej wygłoszonych zostało pięć referatów. Prof. dr hab. Julian Dybiec w swoim wystąpieniu mówił o pracy naukowej prof. Henryka Barycza. Na temat współpracy dwóch uczonych i przeplatania się wydarzeń z ich życia oraz o uwarunkowaniach politycznych ich czasów wypowiedział się prof. dr hab. Jan Draus w referacie pt. „Związki Jana Hulewicza (1907–1980) ze Stanisławem Kotem”. W odczycie pt. „Kontynuacja czy osobne ścieżki? Kierunki badań z zakresu historii oświaty i wychowania w studiach pracowników Zakładu Historii Oświaty i Kultury Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1970–2021” dr hab. Tomasz Pudłocki, prof. UJ przybliżył kierunki badań oraz najważniejsze publikacje pracowników tegoż zakładu. O działalności i badaniach ks. prof. Romana Murawskiego SDB wspominał ks. prof. dr hab. Kazimierz Misiaszek. Profesora Stanisława Litaka jako mistrza, wychowawcę oraz historyka Kościoła i szkolnictwa przedstawił prof. dr hab. Marian Surdacki.

W drugim dniu konferencji obrady odbyły się również w dwóch kolejnych sekcjach. Sekcji trzeciej przewodniczyli: dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. AIK oraz dr hab. Grzegorz Michalski, prof. UŁ. W trakcie obrad mówiono o badaniach naukowych środowiska łódzkich historyków wychowania, działalności olszynieckiego środowiska akademickiego, dokonaniach prof. Eugenii Podgórskiej, dr. Antoniego Artymiaka, dr. Edmunda Staszyńskiego, dr. Józefa Krasuskiego oraz dr. hab. Józefa Grzywny. W sekcji tej wystąpili: dr hab. Grzegorz Michalski, prof. UŁ, dr hab. Beata Szczepańska, prof. UŁ, prof. dr hab. Adam Massalski oraz mgr Wiesława Rutkowska, dr hab. Ewa Kula, prof. UJK, dr Teresa Gumuła, dr Izabela Bożyk oraz dr Maria Radziszewska.

Obrady w sekcji czwartej prowadzili: prof. dr hab. Hanna Markiewicz oraz o. dr hab. Andrzej Bieś SJ, prof. AIK. Omówione zostały badania naukowe z zakresu historii oświaty i wychowania prowadzone pod koniec XX wieku w środowisku lubelskim. Ponadto przedstawiono działalność prof. Lecha Mokrzeckiego, dr hab. Jadwigi Lechickiej, prof. Bolesława Pleśniarskiego, prof. Stanisława

Mauersberga, prof. Wandy Bobrowskiej-Nowak oraz prof. Wiesława Jamrożka, a także młodość i lata szkolne prof. Stanisława Kota. Swoje referaty wygłosili: dr hab. Anna Boguszczyńska, prof. UMCS, prof. dr hab. Romuald Grzybowski, dr Ewa Barnaś-Baran, dr Dorota Grabowska-Pieńkosz, dr hab. Joanna Falkowska, prof. UMK, prof. dr hab. Hanna Markiewicz, dr Danuta Kocurek, dr Mirosław Wójcik oraz dr Tomasz Fetzki

Podsumowując obrady prof. Władysława Szulakiewicz podkreśliła, że udział przedstawicieli tak wielu uczelni pozwolił na ukazanie przekroju dorobku środowiska historyków wychowania. Uczestnicy zaprezentowali wiele ważnych informacji, uzupełnianych dzięki dyskusjom, które odbyły się po zakończeniu czy to obrad plenarnych, czy też obrad w poszczególnych sekcjach. Pojawiły się także informacje o źródłach i inspiracje do dalszych badań.

Spotkanie zorganizowane przez Sekcję Historii Pedagogiki KNP PAN oraz Katedrę Historii Oświaty i Wychowania AIK pozwoliło na ukazanie wybitnych historyków wychowania nie tylko na tle ich osiągnięć naukowych, dydaktycznych czy publikacyjnych, ale także na przedstawienie ich jako ludzi zaangażowanych, pełnych pasji, inspirujących innych, wspierających kolejne pokolenia badaczy. Ogromnym walorem były osobiste wspomnienia uczniów i wychowanków, przedstawicieli rodzin wielu znanych i wybitnych Nauczycieli i Mistrzów na przestrzeni wielu lat zajmujących się badaniem dziejów oświaty i wychowania. Zamykając obrady prof. Władysława Szulakiewicz wyraziła swoją wdzięczność wszystkim uczestnikom tego spotkania naukowego i przypomniała, że materiały z konferencji zostaną wydane drukiem.

ADRES DO KORESPONDENCJI

Dr Iwona Czarnecka
Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej
Instytut Pedagogiki
e-mail: iczarnecka@aps.edu.pl